

**De impact van de Vlaamse
Trainersschool binnen de georganiseerde
sportsector in Vlaanderen**

2019 - 2023

**SPORT.
VLAANDEREN**

Situering

De voorbije jaren leidde de Vlaamse Trainersschool (VTS) jaarlijks zo'n 6.500 trainers en sportbegeleiders op. Met de invoer van de nieuwe opleidingsstructuur steeg dit aantal in 2023 spectaculair verder tot meer dan 9.000 opgeleide trainers en sportbegeleiders.

Hoe moet deze omvang op jaarbasis sporttakoverschrijdend worden geëvalueerd? Is dit eerder veel of weinig?

In deze publicatie rationaliseren we de VTS-output via verschillende invalshoeken ten aanzien van het werkveld van de georganiseerde sportsector in Vlaanderen. We leggen daarbij de focus op de periode 2019-2023.

Tot slot staan we ook stil bij huidige 'blinde vlekken' op het vlak van beleidsmonitoring- en evaluatie, om een aanzet te geven voor verder beleidsrelevant onderzoek.

Deze publicatie sluit aan op de eerder gepubliceerde factsheets '[Drop-out bij sporttrainers in Vlaanderen \(2017-2020\)](#)' (2021) en '[Trainers in de sportclubs in Vlaanderen](#)' (2022).

Naast het verwerven van inzichten over de impact van de Vlaamse Trainersschool binnen de georganiseerde sportsector in Vlaanderen, kan deze publicatie specifiek voor sportfederaties ook dienst doen als benchmark voor het jaarlijkse VTS-opleidingsplan binnen de denkcelwerking.

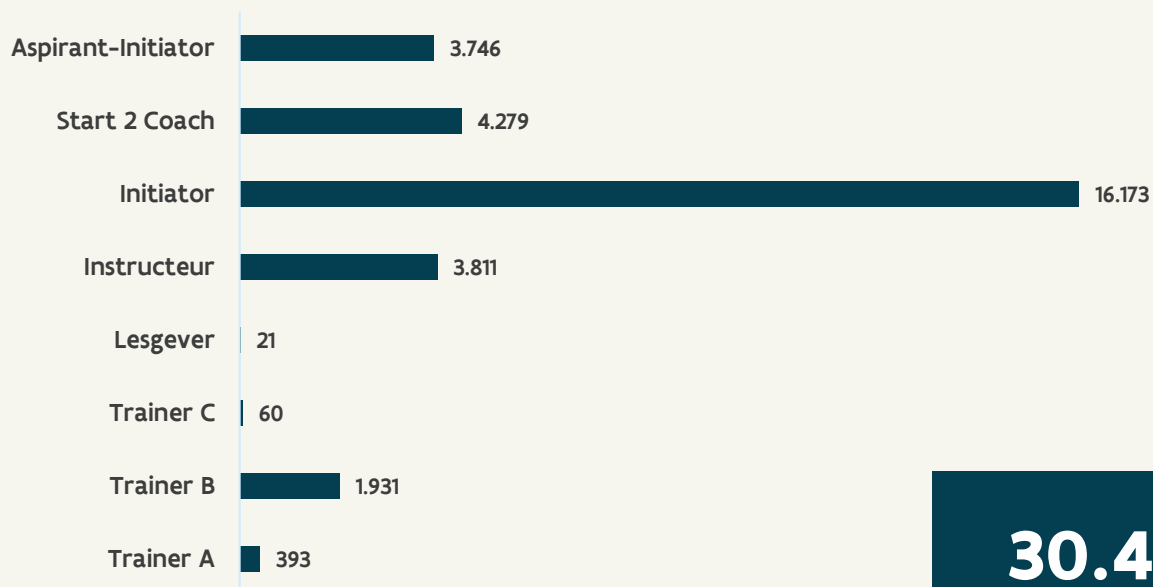
De cijfers die opgenomen zijn in deze publicatie zijn afkomstig van het kennisplatform van Sport Vlaanderen en betreffen gegevens van de sportclubs aangesloten bij de gesubsidieerde en louter erkende Vlaamse sportfederaties in de periode 2018-2022 enerzijds en de VTS-gekwalficeerden in de periode 2019-2023 anderzijds. De gegevens van de sportclubs voor 2023 kunnen vanaf de zomer 2024 worden geraadpleegd op het kennisplatform van Sport Vlaanderen.

Wanneer deze publicatie verwijst naar actieve, gekwalificeerde trainers in de Vlaamse sportclubs worden naast de VTS-kwalificaties Initiator, Instructeur, Trainer C, Trainer B en Trainer A ook Bachelors LO en Masters LO (zonder bijkomende VTS-kwalificatie) als 'sportgekwalficeerd trainer' beschouwd. Deze doelgroep vertegenwoordigt 5-6% van alle sportgekwalficeerde trainers in de geanalyseerde periode 2019-2023.

Het concept 'trainingsgerichte sportclub' verwijst naar elke sportclub waar effectief training wordt gegeven onder begeleiding van een, al dan niet gekwalificeerde, trainer. Uit de cijfers van het kennisplatform van Sport Vlaanderen blijkt tijdens de geanalyseerde periode 2018-2022 ongeveer een op de twee sportclubs niet over een trainer te beschikken.

Kwaliteitsindicatoren m.b.t. opgeleide trainers binnen VTS

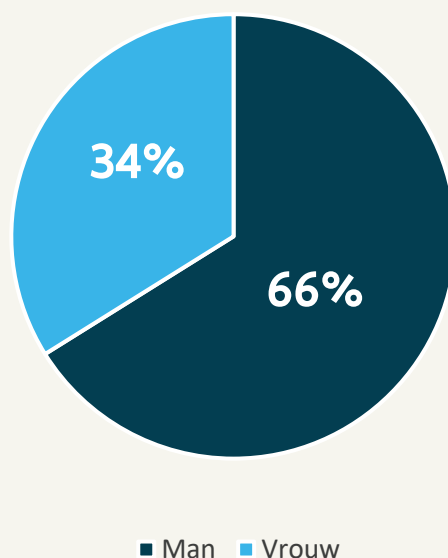
Aantal uitgereikte VTS-kwalificaties per opleidingsniveau (2019-2023)

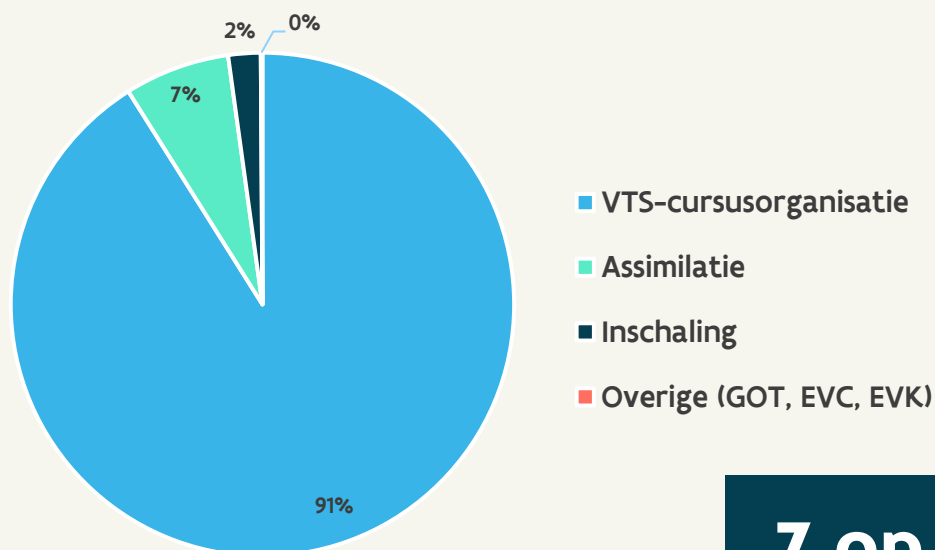
30.419

VTS-opgeleide trainers tussen 2019 en 2023

Man-vrouwverdeling VTS-opgeleide trainers (2019-2023)

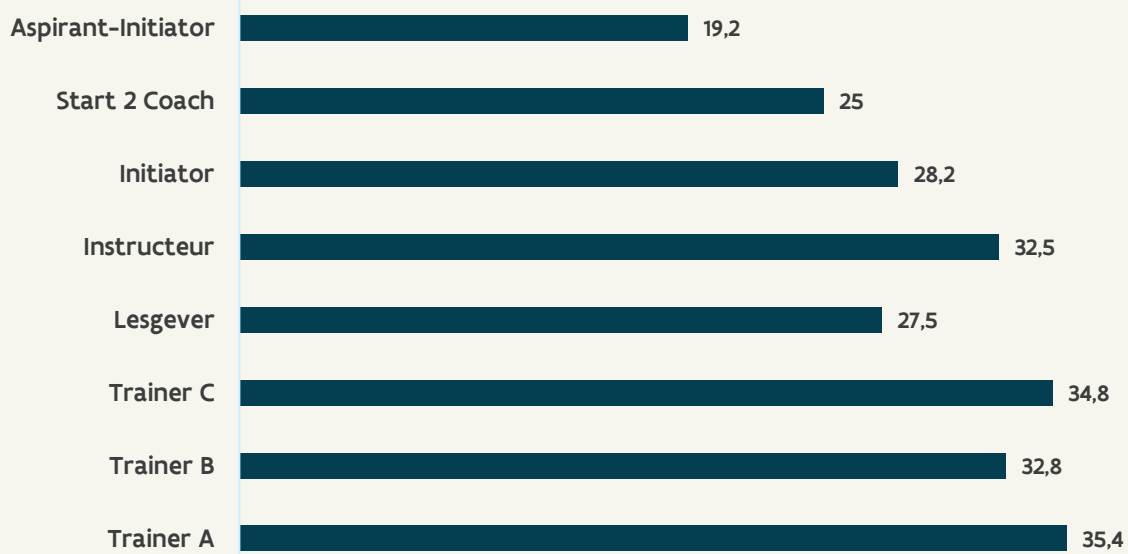
Aantal uitgereikte VTS-kwalificaties per kwalificatiesoort (2019-2023)

7 op de 10

van de VTS-gekwalificeerden is jonger dan 36 jaar

Gemiddelde leeftijd van gekwalificeerden per opleidingsniveau (2019-2023)

**Top-5 sporttakken met hoogste
aantal VTS-opgeleide trainers
(2019-2023)**

1. Voetbal

2. Tennis

3. Gymnastiek

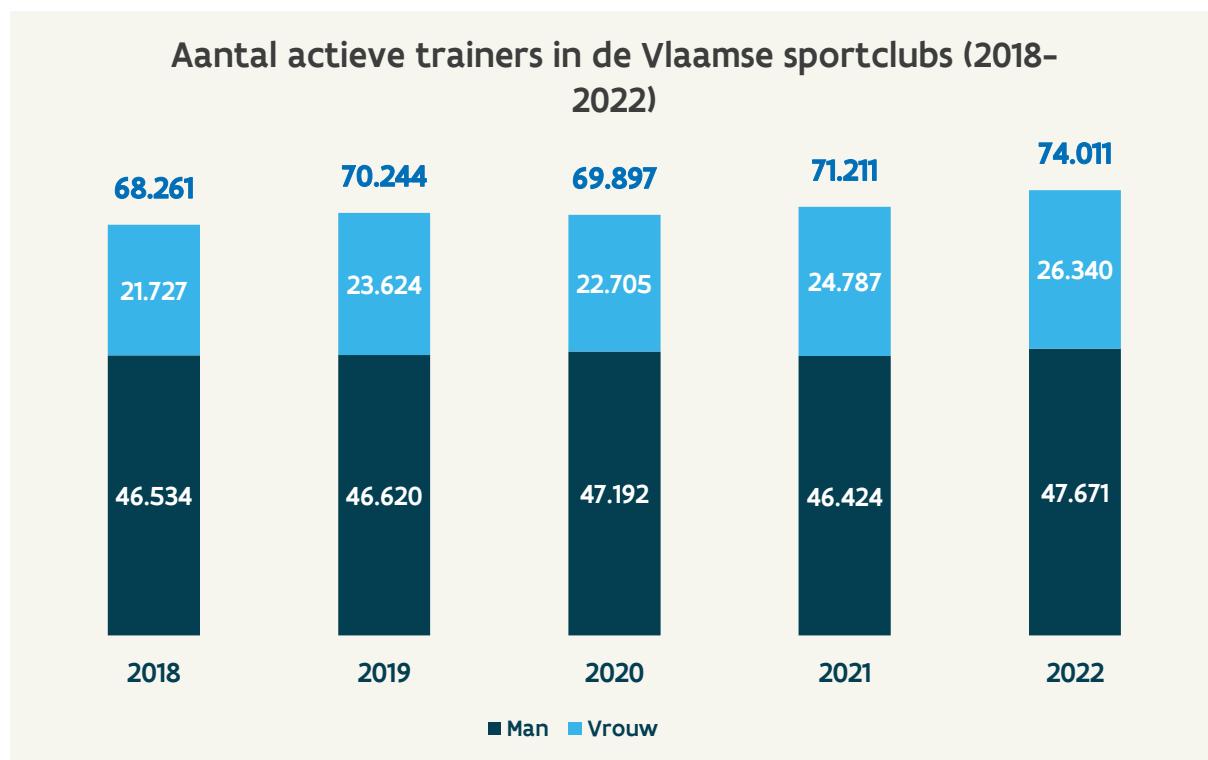

4. Atletiek

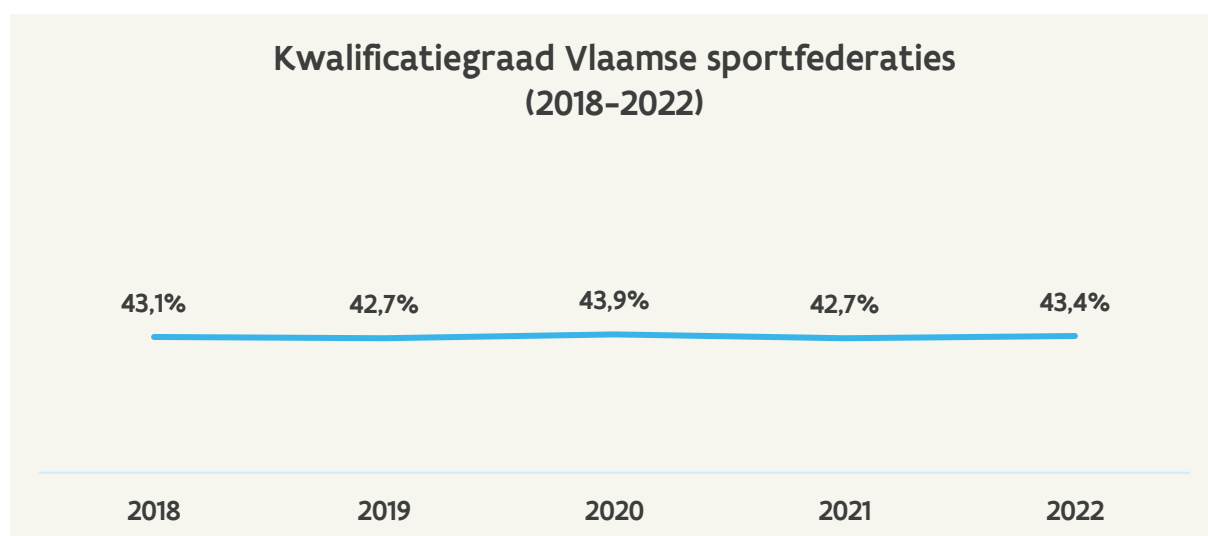
5. Basketbal

Kwaliteitsindicatoren m.b.t. actieve trainers binnen de Vlaamse sportsector

De **kwalificatiegraad** weerspiegelt de verhouding van het aantal actieve gekwalificeerde trainers ten aanzien van het totaal aantal actieve trainers binnen de

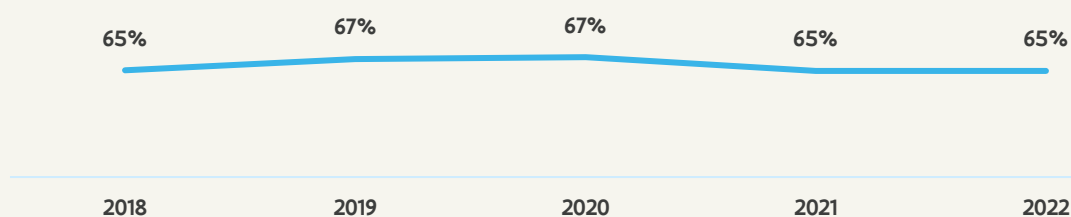
georganiseerde sportsector. De kwalificatiegraad bleef relatief stabiel tijdens de periode 2018-2022.

De **trainingsgerichte sportclub-kwalificatiegraad** geeft weer welk percentage van de sportclubs waar effectief training wordt gegeven over minstens 1 gekwalificeerde trainer beschikt. Uit de

analyse van de periode 2018-2022 blijkt dat ca. 65% van de Vlaamse sportclubs waar effectief training wordt gegeven over minstens één gekwalificeerde trainer beschikt.

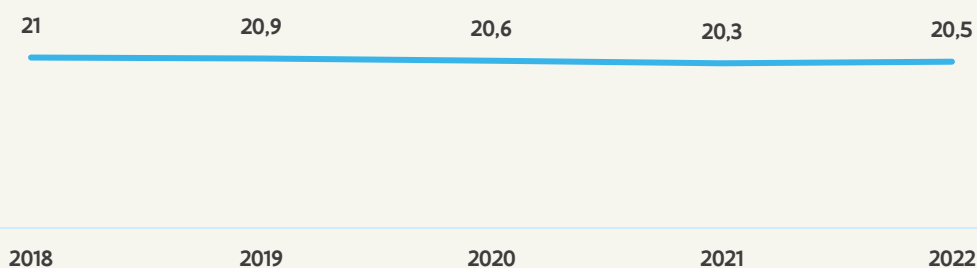
% Vlaamse sportclubs waar training wordt gegeven dat beschikt over minstens 1 gekwalificeerde trainer (2018-2022)

De **trainersgraad** geeft weer hoeveel trainers er binnen een sportclub of sportfederatie voorhanden zijn ten aanzien van het aantal sporters. Tijdens de periode 2018-2022 bleek

er binnen de georganiseerde sportsector gemiddeld één trainer per 20,7 sporters beschikbaar te zijn.

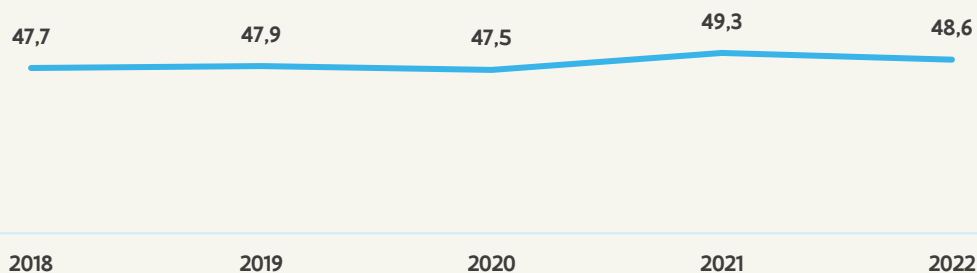
Trainersgraad Vlaamse sportfederaties: gemiddeld is er 1 trainer voorhanden per ... sporters (2018-2022)

De **gekwalficeerde trainersgraad** geeft weer hoeveel gekwalficeerde trainers er binnen een sportclub of sportfederatie voorhanden zijn ten aanzien van het aantal sporters.

Tijdens de periode 2018-2022 bleek er binnen de georganiseerde sportsector gemiddeld één gekwalficeerde trainer per 48,2 sporters voorhanden te zijn.

Gekwalficeerde trainersgraad Vlaamse sportfederaties: gemiddeld is er 1 gekwalficeerde trainer per ... sporters (2018-2022)

De **gekwalficeerde trainersgraad voor trainingsgerichte sportclubs** weerspiegelt het gemiddeld aantal gekwalficeerde trainers per Vlaamse sportclub waar effectief

training wordt gegeven. Tijdens de periode 2018-2022 bleken in dit type sportclubs gemiddeld 3,6 gekwalficeerde trainers voorhanden te zijn.

Gemiddeld aantal gekwalficeerde trainers per Vlaamse sportclub waar effectief training wordt gegeven

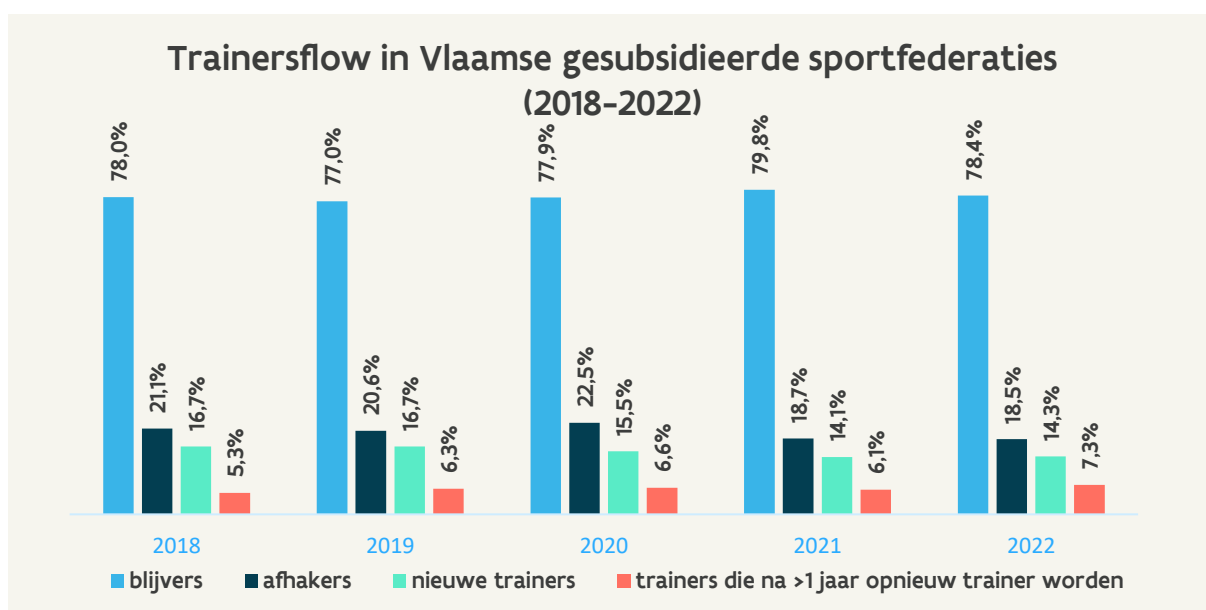
Ondanks de stijging in trainersaantallen tijdens de voorbije jaren, zijn er jaarlijks een heleboel trainers die afhaken in de sportclubs omwille van diverse redenen. In onderstaande grafiek wordt een meer gedetailleerd overzicht geboden van de trainersflow binnen de gesubsidieerde sportfederaties. Deze **trainersflow** weerspiegelt het aantal actieve trainers in jaar x dat ten opzichte van het vorige jaar (x-1):

1. actief blijft (blauwe balk)
2. afhaakt (olieblauwe balk) = de drop-outratio
3. voor het eerst actief wordt (groene balk)
4. reeds eerder dan jaar x-1 actief was als trainer en nu in jaar x opnieuw actief wordt (rode balk)

De som van de categorieën 1, 3 en 4 vormt steeds 100% en weerspiegelt het totaal aantal actieve trainers in dat jaar in Vlaanderen.

Van alle trainers die in 2022 actief zijn als

trainer was er dus 78,4% ook al actief als trainer in 2021, is 14,3% nieuw als trainer en is 7,3% opnieuw actief geworden als trainer na minstens één jaar onderbreking. Ongeveer 18,5% van de trainers dat in 2021 actief was, is afgehaakt in 2022. De gemiddelde jaarlijkse **drop-outratio** van trainers bedraagt 20,3% tijdens de periode 2018-2022. Deze lijkt de laatste jaren licht dalend. Een belangrijke vaststelling is dus dat ongeveer één op de vijf actieve trainers uit de georganiseerde sportsector in Vlaanderen jaarlijks uitvalt. Vertaald naar absolute cijfers betekent dit bijvoorbeeld dat van de 71.211 trainers die in 2021 actief waren binnen de gesubsidieerde, georganiseerde sportsector 13.163 trainers in 2022 niet langer actief zijn. Doordat de instroom van nieuwe en hernieuwde trainers echter jaarlijks meestal hoger ligt dan de drop-out, blijft het totaal aantal actieve trainers positief evolueren. Een uitzondering vormt het jaar 2020, waar de corona-uitbraak een beperkte daling in het absoluut aantal trainers veroorzaakte.

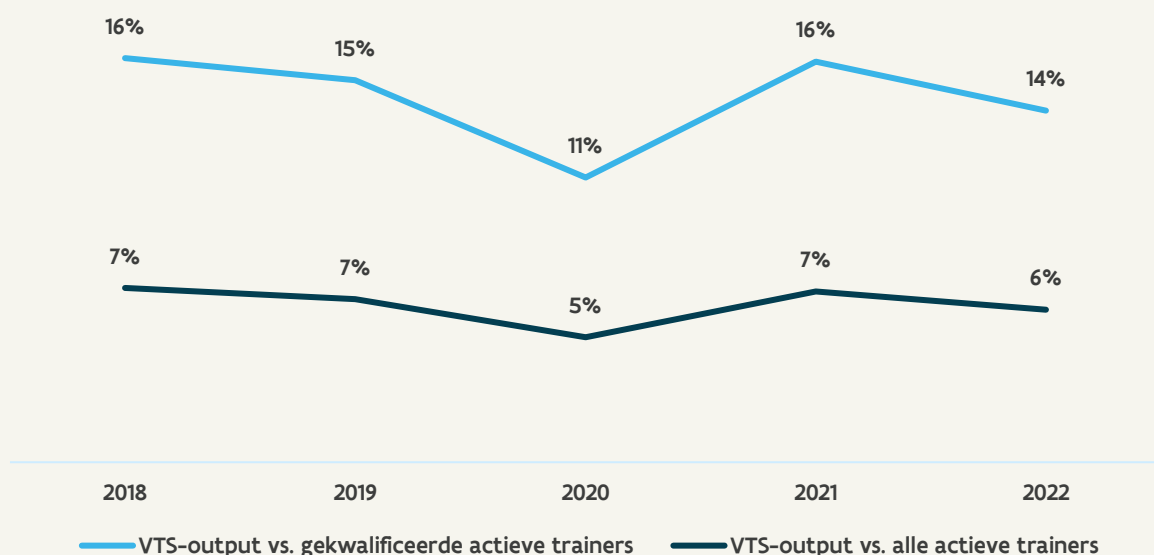

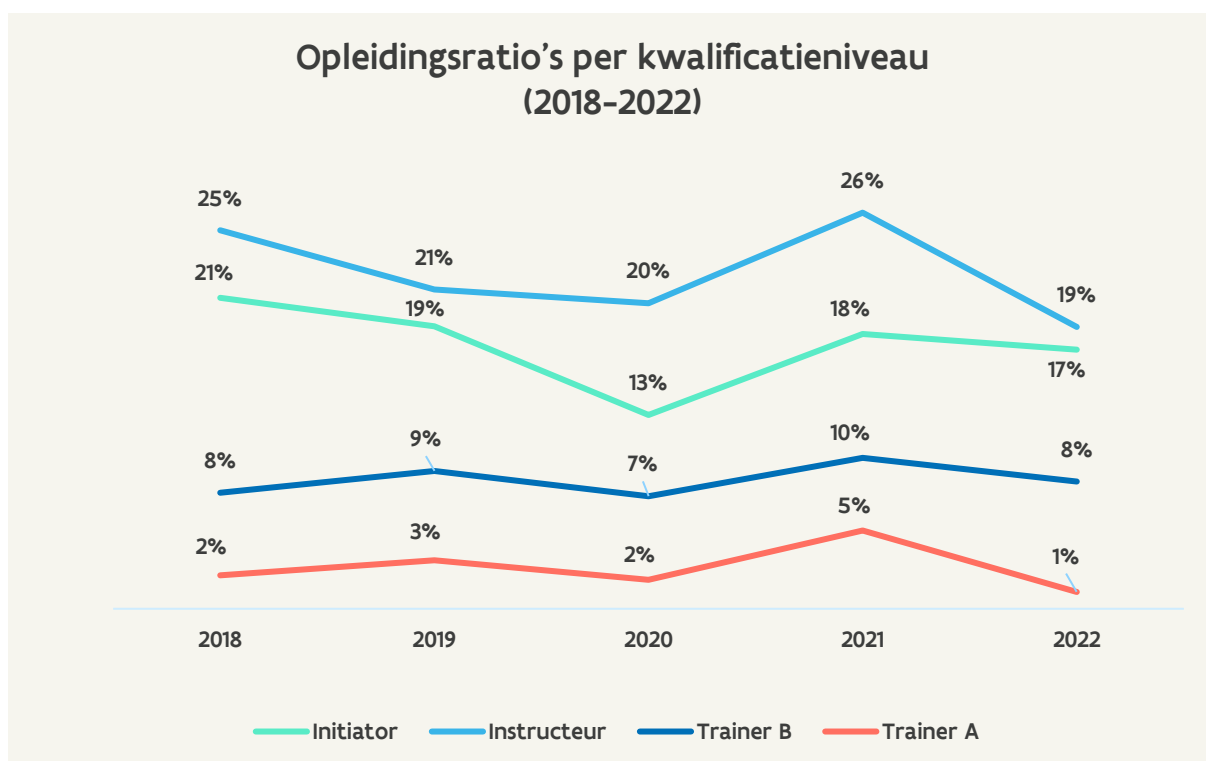
Kwaliteitsindicatoren met wisselwerking tussen de Vlaamse sportsector en VTS

De **VTS-opleidingsratio** is de verhouding tussen het aantal nieuw behaalde VTS-kwalificaties in een bepaald jaar ten opzichte van het aantal actieve (gekwalficeerde) trainers in de georganiseerde sportsector in Vlaanderen. Hierbij worden enkel de VTS-kwalificaties Initiator, Instructeur, Trainer B en Trainer A in rekening gebracht en wordt abstractie gemaakt van de niveaus Aspirant-Initiator, Start 2 Coach, Lesgever, Bachelor LO en Master LO. In een toekomstige analyse van het jaar 2023 zal ook de nieuwe VTS-kwalificatie Trainer C (ingevoerd vanaf

1/1/2023) in kaart kunnen worden gebracht. Door deze opleidingsratio's per kwalificatieniveau te berekenen, kan een inschatting worden gemaakt van een toekomstige toename/afname van actieve trainers met een bepaald kwalificatieniveau binnen de sportsector. Een hogere VTS-opleidingsratio betekent dus dat relatief gezien (ten aanzien van het bestaande trainerskorps) meer gekwalficeerde trainers worden opgeleid, wat een positieve invloed met zich mee kan brengen op verschillende kwaliteitsindicatoren (bv. kwalificatiegraad, gekwalficeerde trainersgraad, enz.).

Opleidingsratio: verhouding VTS-output vs. actief (gekwalficeerd) trainerskorps in Vlaamse sportfederaties (2018-2022)

De **activiteitsratio van nieuwe VTS-gekwalficeerden** geeft weer hoeveel procent van de nieuw opgeleide trainers na het behalen van hun VTS-kwalificatie effectief aan de slag gaat als clubtrainer in de Vlaamse sportsector. Deze ratio vormt een belangrijk kengetal om de impact van de Vlaamse Trainersschool op de instroom van nieuwe gekwalficeerde trainers in de sportclubs in Vlaanderen gericht te kunnen monitoren en evalueren.

Uit eerdere [analyse](#) bleek dat 68% van de trainers die in 2020 een sporttakgerichte VTS-kwalificatie behaalden, in 2021 ook effectief als actieve trainer binnen een sportclub aan de slag gingen. Naarmate de behaalde VTS-kwalificatie toenam qua

opleidingsniveau, steeg ook het aantal gekwalficeerde trainers dat een actieve trainersfunctie opnam gradueel. Wat betreft het geslacht, werd duidelijk dat de mannelijke trainers (70%) in beperkte mate een hogere activiteitsgraad vertoonden ten aanzien van hun vrouwelijke collega's (65%). Opvallend waren de grote onderlinge verschillen tussen de sporttakken. In sommige sporttakken bleek de impact van de VTS-opleidingen op de instroom binnen de sportclubs zeer beperkt te zijn, terwijl in andere sporttakken het overgrote deel van de opgeleide trainers ook effectief aan de slag ging binnen de clubgeorganiseerde sport.

In onderstaande vervolganalyse wordt nagegaan hoeveel procent van de trainers die in 2021 een sporttakgerichte VTS-kwalificatie behaalden in het daaropvolgende jaar 2022 aan de slag gingen als actieve trainer binnen een sportclub.

In 2021 behaalden in totaal 4.907 trainers een VTS-kwalificatie in een specifieke sporttak.

- Hiervan gingen **3.700 trainers (75%)** in het daaropvolgende kalenderjaar aan de slag als actieve clubtrainer.
- **1.207 VTS-gekwalficeerden (25%)** gingen niet aan de slag als actieve clubtrainer in het daaropvolgende kalenderjaar.
- **3.470 trainers (71%)** gingen aan de slag als

clubtrainer in de sport waarin ze hun recente VTS-kwalificatie hebben behaald.

- Daarnaast gingen ook **230 trainers (5%)** na het behalen van een VTS-kwalificatie in de ene sport tijdens het daaropvolgende jaar actief aan de slag als clubtrainer in een andere sport.

De activiteitsratio van nieuw VTS-gekwalficeerden uit 2021 bedraagt in 2022 dus 75%, wat een duidelijke stijging is ten opzichte van het vorige analysejaar (68%).

In onderstaande tabel wordt meer inzicht geboden in de verschillen **per opleidingsniveau**. Opvallend is de zeer hoge activiteitsgraad voor het opleidingsniveau Instructeur.

Kwalificatieniveau VTS	Aantal VTS-gekwalficeerde trainers (2021)	Actieve trainers in dezelfde sport (2022)	Actieve trainers in een andere sport (2022)	Niet-actieve trainers (2022)	Activiteitsgraad VTS-gekwalficeerde trainers uit 2021 (2022)
Initiator	3.420	2.277 (67%)	205 (6%)	938 (27%)	73%
Instructeur	932	780 (84%)	17 (2%)	135 (14%)	86%
Trainer B	443	335 (76%)	7 (2%)	101 (23%)	77%
Trainer A	109	76 (70%)	1 (1%)	32 (29%)	71%
Lesgever	3	2 (67%)	0 (0%)	1 (33%)	67%

Wat betreft het **geslacht**, zijn er geen grote verschillen merkbaar tussen mannelijke en vrouwelijke trainers. Analoog aan 2021 worden ook in 2022 relatief gezien meer

wrouwelijke trainers actief in een andere sporttak dan diegene waarin recent de VTS-kwalificatie werd behaald.

Geslacht	Aantal VTS-gekwalficeerde trainers (2021)	Actieve trainers in dezelfde sport (2022)	Actieve trainers in een andere sport (2022)	Niet-actieve trainers (2022)	Activiteitsgraad VTS-gekwalficeerde trainers uit 2021 (2022)
Man	3.417	2.462 (72%)	122 (4%)	833 (24%)	76%
Vrouw	1.490	1.008 (68%)	108 (7%)	374 (25%)	75%

Net zoals vorig jaar blijken er zich ook nu grote **verschillen tussen de sporttakken** te manifesteren. Daar waar enerzijds in 17 sporttakken een activiteitsgraad van meer dan 80% aanwezig is onder de VTS-gekwalficeerde trainers uit 2021, zijn er anderzijds ook 11 sporttakken waar minder dan 50% van de VTS-gekwalficeerde trainers uit 2021 in het daaropvolgende jaar actief is als clubtrainer binnen dezelfde of een andere sporttak.

In heel wat sporttakken blijkt de impact van de VTS-opleidingen op de instroom binnen de georganiseerde sportsector dus eerder

bepert te zijn, terwijl in andere sporttakken het overgrote deel van de opgeleide trainers ook effectief aan de slag gaat binnen de clubgeorganiseerde sport. In onderstaande tabel worden de sporttakken gerangschikt in aflopende volgorde van activiteitsgraad en wordt in de laatste kolom de vergelijking gemaakt met de activiteitsgraad van het voorgaande jaar. In sporttakken waar het verschil in activiteitsgraad niet meer dan 1% bedraagt, wordt de connotatie status quo (=) toegekend. In sporttakken zonder trendsymbool werden in het (corona-)jaar 2020 geen VTS-gekwalficeerden afgeleverd.

Sporttak	Totaal VTS-gekwalificeerde trainers 2021	Gekwalificeerd in 2021 - wel actief als clubtrainer in 2022	Gekwalificeerd in 2021 - niet actief als clubtrainer in 2022	Activiteitsgraad VTS-gekwalificeerde trainers uit 2021 in 2022	Trend t.a.v. activiteitsgraad 2020-2021
Boksen	1	1		100%	↑
Boogschieten	5	5		100%	↑
Gewichtheffen - Powerlifting	2	2		100%	
Squash	2	2		100%	
Judo	44	43	1	98%	↑
Reddend Zwemmen	37	35	2	95%	↑
Tennis	308	290	18	94%	=
Volleybal	106	99	7	93%	↑
Gymnastiek	391	361	30	92%	↑
Skatesport	22	20	2	91%	↓
Taekwondo	30	27	3	90%	↓
Ijsschaatsen	28	25	3	89%	↑
Hockey	111	98	13	88%	↑
Rugby	27	23	4	85%	↑
Atletiek	233	194	39	83%	↑
Waterski	11	9	2	82%	
Kano - Kajak	5	4	1	80%	↓
Basketbal	295	234	61	79%	↑
Voetbal	2044	1574	470	77%	↑
Roeien	12	9	3	75%	=
Golf	23	17	6	74%	↑
Zwemmen	351	258	93	74%	↑
Badminton	20	14	6	70%	↑
Handbal	33	23	10	70%	↑
Karate	37	25	12	68%	↑
Zeilen - Surfen	116	69	47	59%	↓
Wielrennen	116	67	49	58%	↑
Wandelen	62	35	27	56%	↑
Krachtbal	13	7	6	54%	
Dansen	53	26	27	49%	↓
Korfbal	22	10	12	45%	↓
Tafeltennis	29	13	16	45%	
Risicovechtsporten	8	3	5	38%	↑
Triatlon - Duatlon	43	16	27	37%	↑
Ski - Snowboard	40	11	29	28%	↑
Klimmen	11	3	8	27%	↓
Paardensport	144	38	106	26%	↑
Schermen	21	5	16	24%	=
Oriëntatielopen	14	3	11	21%	=
Duiken	37	2	35	5%	↓
Totaal	4.907	3.700	1.207	75%	↑

Blinde vlekken en verder onderzoek

In deze publicatie wordt de VTS-output via verschillende invalshoeken gerationaliseerd ten aanzien van het werkveld van de georganiseerde sportsector in Vlaanderen tijdens de beleidsperiode 2019-2023. Deze kengetallen zullen ook de komende jaren gericht worden opgevolgd en geëvalueerd.

Daarnaast zijn er ook nog een aantal ratio's die via de beschikbare data en monitorings-technieken momenteel nog niet kunnen worden berekend. Eén daarvan betreft de zogenaamde **kwalificatie-index**, zijnde het aantal uren (of %) sportbeoefening binnen de georganiseerde sportsector in Vlaanderen dat wordt begeleid door een gekwalificeerde trainer. Specifiek voor de doelgroep 'jeugd'

zou het een sterke meerwaarde zijn om in kaart te kunnen brengen hoeveel procent van de jeugdsport binnen de Vlaamse sportclubs begeleid wordt door een gekwalificeerde trainer. Hiervoor dient men zo gericht mogelijk in kaart te brengen hoeveel uren elk van de (gekwatificeerde) trainers instaan voor het geven van training (en begeleiden van wedstrijden) voor deze specifieke doelgroep.

Sportfederaties die vragende partij zijn om in overleg met Sport Vlaanderen een methodologie uit te werken om de kwalificatie-index binnen de eigen sporttak in kaart te brengen, kunnen contact opnemen met [Hans Vangrunderbeek](#)

Samenvatting

Deze publicatie stelt scherp op de VTS-output aan opgeleide trainers ten aanzien van het werkveld van de georganiseerde sportsector in Vlaanderen tijdens de beleidsperiode 2019-2023. Enkele kengetallen die in kaart werden gebracht, zijn:

- Binnen VTS werden meer dan 30.000 trainers opgeleid in de afgelopen vijf jaren
- De kwalificatiegraad, zijnde de verhouding tussen het aantal gekwalificeerde trainers ten aanzien van totaal aantal actieve trainers, bedraagt ca. 43% en blijft relatief stabiel
- Binnen de georganiseerde sportsector is gemiddeld één gekwalificeerde trainer per 48 sporters voorhanden
- 65% van de Vlaamse sportclubs waar effectief training wordt gegeven beschikt over minstens één gekwalificeerde trainer. Gemiddeld zijn er in sportclubs waar training wordt gegeven 3,6 gekwalificeerde trainers voorhanden
- De VTS-opleidingsratio, zijnde de verhouding tussen het aantal nieuw behaalde VTS-kwalificaties in een bepaald jaar ten opzichte van het aantal actieve (gekwatificeerde) trainers in de georganiseerde sportsector in Vlaanderen, bedraagt gemiddeld 15%
- 75% van de recent opgeleide VTS-trainers gaat in 2022 aan de slag als trainer in het jaar na voltooien van de VTS-opleiding, wat een duidelijke stijging is ten aanzien van 2021. Er manifesteren zich grote verschillen tussen sportfederaties onderling

COLOFON

Deze publicatie is een uitgave van Sport Vlaanderen,

Deze publicatie is ook te raadplegen via sport.vlaanderen/kennisplatform.

Eindredactie

Hans Vangrunderbeek

Maart 2024

D/2024/3241/123

Verantwoordelijke uitgever

Philippe Paquay
Administrateur-generaal
Agentschap Sport Vlaanderen
Simon Bolivarlaan 17, 1000 Brussel

SPORT.
VLAANDEREN